

ЛЕКЦІЯ 7

Тема: **Родючість грунту**

Підготувала:
Студентка 11-Е групи
КОГПА ім. Т. Шевченка
Хоршунова Іванна

План

1. *Родючість ґрунту*
2. *Фактори і закономірності природної родючості ґрунтів*
3. *Категорії ґрунтової родючості, їх суть і коротка характеристика*
4. *Підвищення родючості та окультурювання ґрунтів*

I. Родючість ґрунту

Родючість ґрунту — характеристика ґрунту, що визначає його здатність підтримки великої кількості рослинного життя, термін найчастіше використовується для опису земель сільськогосподарського призначення.

Основою сільськогосподарського виробництва є ґрунт (земля). Поліпшення його культурного стану – одна із найважливіших умов підвищення родючості. Головне завдання землеробства передбачає максимальне і раціональне використання ґрунтів як головного засобу виробництва в сільському господарстві, забезпечення росту врожайності сільськогосподарських культур.

Вчені та філософи що вивчали родючість ґрунту

Аристотель

розглядав
неорганічну
природу як
умову існування
рослин і
поділяли ґрунти
на родючі і
неродючі.

М.В. Ломоносов (1763)

вважав, що
рослини
отримують
живлення із
повітря. У
першій
половині XIX
ст.

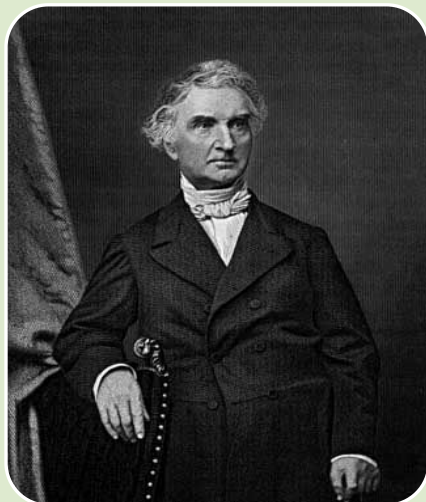
Бернард Паліссі (1563)

пояснював
ріст рослин
дією солей,
що містяться у
землі: "Сіль є
основа життя і
росту всіх
посівів".

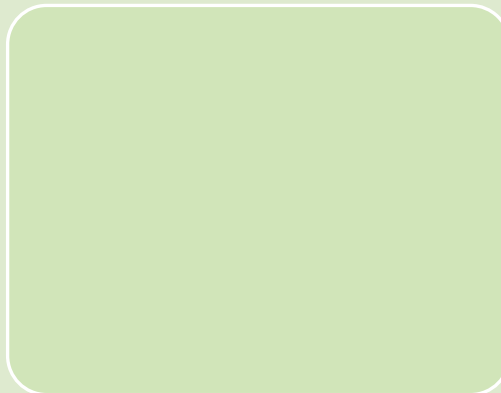
Шпренгель

висловив думку
про те, що для
живлення рослин
необхідні не
тільки
"перегнійні"
кислоти, але і ще,
принаймні, 12
неорганічних
елементів: сірка,
фосфор, кремній.

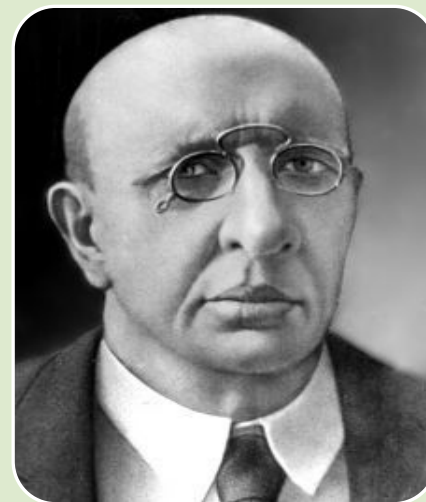
Ю. Лібіх

40-і роки XIX ст.
століття висунув
теорію мінерального
живлення рослин,
згідно з якою
родючість залежить від
кількості мінеральних
поживних речовин, які
містяться у ґрунті в
доступному для
рослин стані.

Теєр

вважав, що родючість
повністю залежить від
гумусу, оскільки, крім
води, він є єдиною
речовиною ґрунту, яка
здатна служити
живленням рослинам.

В.Р.Вільямс

звернув увагу, що
родючість ґрунту
залежить не тільки від
кількості мінеральних
поживних речовин,
але й від запасів
вологи.

Для отримання високих і стійких врожаїв необхідно вкладання праці і коштів у землю, удобрення, правильне і своєчасне застосування технологічних процесів. У зв'язку з останнім при швидкому розвитку виробничої сили всі старі машини замінюються на більш вигідні. Земля, навпаки, постійно поліпшується, якщо правильно поводитися з нею.

II. Фактори і закономірності природної родючості ґрунтів

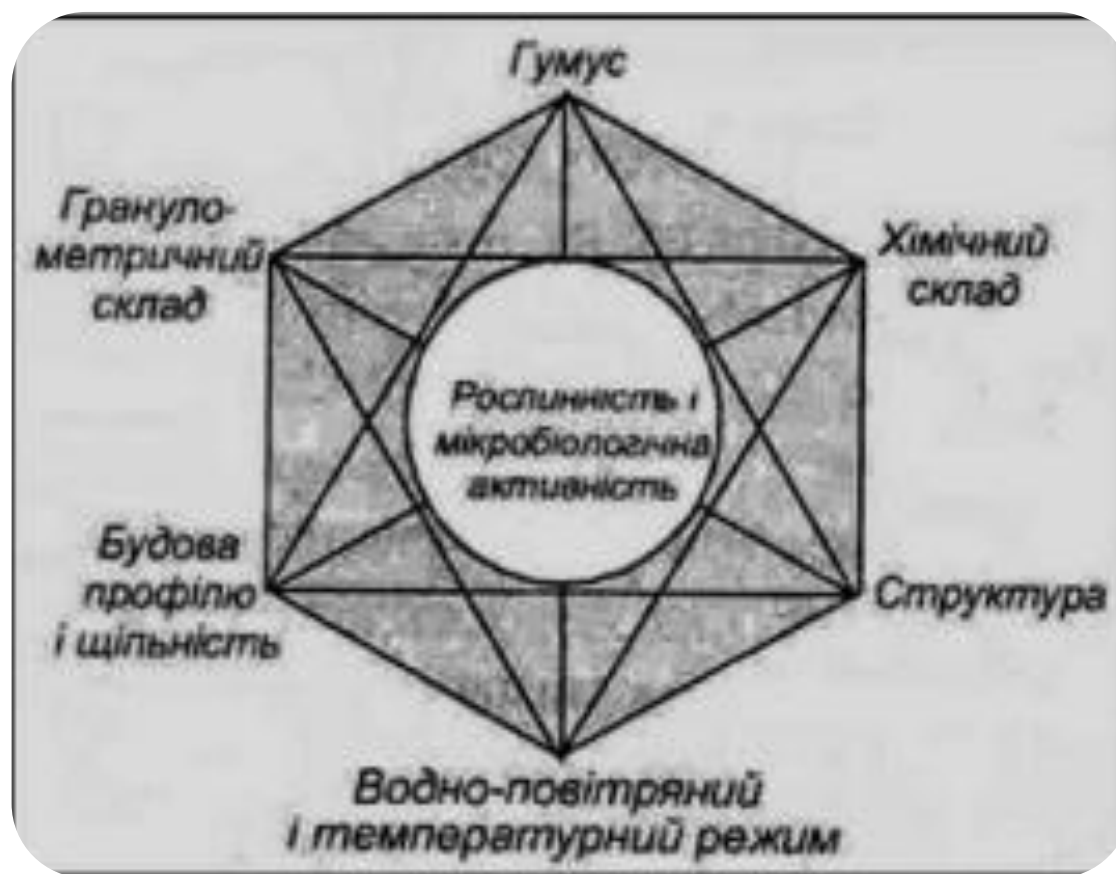
Сучасне природознавство розглядає родючість ґрунту як функцію ґрунтоутворюючого процесу, визначаючи його як здатність ґрунту до одночасного забезпечення рослин умовами їх нормального росту і розвитку.

О.М. Грінченко (1984) зобразив
шестикутника, у кожному з кутів якого
стоїть один із факторів, родючості
грунту всі вони зв'язані між собою.

Природні фактори родючості (за О.М. Грінченко)

Тільки врахування всієї сукупності факторів дає можливість підвищувати врожай. Дія лише на один з факторів родючості на певному етапі призводить до зниження врожаю. Дослід, проведений у Німеччині (дослід Вольні), враховує дію на рослини трьох факторів – світла, води і живлення, при одночасному кількісному збільшенні яких прибавка врожаю не зменшувалася.

У характеристиці ґрунту необхідно врахувати і соціально-економічний аспект. Як тільки ґрунт починають використовувати для вирощування культурних рослин, здатність його забезпечувати рослини всім необхідним визначається не тільки природними властивостями, але й характером впливу на нього людини. Останній визначається соціально-економічними умовами суспільства.

III. Категорії ґрунтової родючості, їх суть і коротка характеристика

У зв'язку з тим, що родючість ґрунту утворюється під дією природних і соціально-економічних факторів, вона належить до розряду природних і економічних категорій. О.М. Грінченко (1984) вважав за необхідне виділити і використовувати у господарській діяльності три категорії ґрунтової родючості: *природну, ефективну і економічну*.

Природна родючість ґрунту — це результат розвитку ґрунтоутворюючих процесів, які призвели до утворення даного ґрунту як природного тіла, до якого не доторкалась рука людини.

Ефективна родючість ґрунту — цю категорію виділяють як ефективну родючість, її рівень залежить не тільки від природної родючості ґрунту, але й більше від процесу і характеру сільськогосподарського використання та культури землеробства.

Економічна родючість – це здатність землеробства, зумовлена соціально-економічними факторами, використовувати і підвищувати природну родючість ґрунту.

IV. Підвищення родючості та окультурювання ґрунтів

Родючість ґрунту є такою властивістю, яка здатна до відтворення і в природних умовах, і при сільськогосподарському використанні ґрунту. **Відтворення родючості** може бути розширеним, простим і неповним.

Просте – це відсутність помітних змін сукупності властивостей ґрунту, які впливають на його родючість

Неповне – це погіршення властивостей ґрунту, які впливають на його родючість.

Зниження родючості ґрунту відбувається за рахунок трьох основних процесів.

Перший –
антропогенна
деградація (ерозія,
викликана людиною,
вторинне засолення,
вторинне
заболочення)

Другий –
виснаження ґрунту
(зменшення запасів
гумусу, поживних
речовин тощо).

Третій – стомлення
ґрунту (накопичення
в ньому різних
токсичних
елементів,
викликаних
неправильними
сівозмінами,
надлишком хімічних
засобів тощо).

Для підвищення ефективної і природної родючості треба впроваджувати науково обгрунтовані системи землеробства, що може забезпечити окультурювання ґрунтів.

Окультурювання ґрунтів – систематичне використання заходів щодо підвищення їх родючості з врахуванням генетичних властивостей, вимог сільськогосподарських культур, тобто формування ґрунтів із більш високим рівнем ефективної й потенційної родючості.

Висновок

Таким чином, проблема охорони ґрунтів набула надзвичайної гостроти. З метою охорони ґрунтів потрібно раціонально використовувати ґрунти, контролювати вміст забруднень, покращувати властивості ґрунтів і відновлювати ґрунтовий покрив. Однак, сучасний рівень господарювання не дає змоги ефективно і радикально вирішити проблему збереження ґрунтів.

ЗБЕРЕЖЕМО НАШІ ҐРУНТИ -
НАШЕ БАГАТСТВО

**Дякую за
увагу!**